

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/4396-1

13. august 2021

Høring - forslag om endringer i sameloven (samelovens språkregler)

Samisk språkutvalg leverte sin utredning NOU 2016: 18 *Hjertespråket* i oktober 2016. Språkutvalget foreslo lovendringer og tiltak på ulike departementers ansvarsområder. Som en del av oppfølgingen av rapporten, sender Kommunal- og moderniseringsdepartementet et forslag til endringer i samelovens språkregler på alminnelig høring.

Departementet ønsker å gjøre endringer i regelverket for å legge til rette for at flere kommuner blir med i forvaltningsområdet for samisk språk, og med det er med på å bevare og utvikle de samiske språkene.

Departementet foreslår en forvaltningsområdeordning med tre kommunekategorier; språkutviklingskommuner, språkvitaliseringskommuner og bykommuner med særlig ansvar for samiske språk. Ved å differensiere rettighetsnivået i de tre kommunekategoriene, legger forslaget til rette for et mer fleksibelt system som kan passe for flere kommuner. Videre kan innføringen av et samisk språkområde med tre kommunekategorier også legge til rette for differensiering av tiltak og virkemidler på andre områder enn hva som reguleres i sameloven.

Departementet foreslår også endringer og tilpasninger i loven for at reguleringen skal passe bedre med dagens organisering av offentlig forvaltning.

Høringsnotatet omhandler i hovedsak:

- Hvordan forvaltningsområdet for samisk språk skal organiseres (kapittel 2)
- Hvilken plikt det offentlige skal ha til å besvare henvendelser på samisk (kapittel 3)
- Offentlige organers plikt til å informere om retten til å benytte samisk (kapittel 4)
- Hvilke offentlige organ er ansvarlige for å oversette informasjon til samisk (kapittel 5)

- Likestilling av samisk språk i kommuneadministrasjonen (kapittel 6)
- Innføring av krav om kommunal- og fylkeskommunal planlegging for å styrke samiske språk (kapittel 7)
- Krav til samiskkompetansen ved rekruttering til offentlig organ (kapittel 8)
- Ansattes rett til utdanningspermisjon for etterutdanning i samiske språk (kapittel 9)

I forslaget kapittel 11 redegjøres det for de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget. Departementets merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget framkommer av kapittel 12. Til slutt følger departementets forslag til lovbestemmelser.

Sametingets syn

Sametinget er konsultert om forslaget. Departementet har under arbeidet også gjennomført egne innspillmøter i sørsamisk og lulesamisk område.

Sametinget har kommentert departementets beslutning om å sende to alternative forslag til bestemmelse om rett til svar på samisk for språkvitaliseringskommuner og bykommuner på høring. Forslagene er redegjort for i høringsnotatets pkt 3.4.2.3 om språkvitaliseringskommuner og 3.4.2.4 om bykommuner med særlig ansvar for samiske språk, jf. § 3-3 alt. 1 og alt. 2 i forslagene til nye lovbestemmelser.

Sametinget er uenige i departementets alternativ 1 for språkvitaliseringskommuner fordi det innebærer at befolkningen i kommuner som i dag er innlemmet i forvaltningsområdet, og som ved nytt språkområde vil bli språkvitaliseringskommune, vil kunne oppleve at retten til muntlig svar på samisk begrenses i forhold til dagens bestemmelser, siden kommunene har valgfrihet. Sametinget er av den oppfatning at ingen kommuner skal ha mindre forpliktelser i det nye språkområdet enn de har i dag.

Når det gjelder bykommuner er Sametinget uenige i departementets forslag i alternativ 1, fordi det innebærer at det blir valgfritt for bykommuner å innføre rett til svar på samisk ved skriftlige henvendelser. Sametinget mener at enhver skal ha rett til skriftlig svar på samisk, uavhengig av kommunekategori, og at denne retten også må omfatte bykommunene. Sametinget viser til hovedregelen om at norsk og samiske språk er likestilte språk, og at det følger av det at enhver har rett til svar på samisk på sine henvendelser i møte med offentlig forvaltning.

Departementet ber om innspill

Departementet ber særlig om at kommuner som er i forvaltningsområdet for samisk språk i dag, og kommuner som ønsker å bli innlemmet i språkområdet, vurderer forslaget og leverer høringssvar.

Vi ber høringsinstansene være særlig oppmerksomme på forslaget om rett til svar på samisk (kapittel 3). Departementet foreslår her at rett til svar på samisk differensieres mellom kommunekategoriene. For språkutviklingskommuner og bykommuner har departementet

valgt å legge to alternative forslag på høring. Vi ber høringsinstansene om å uttale seg om begge forslag.

Forslagene legger i ulik grad opp til at den enkelte kommune skal treffe avgjørelse om hvilke lokale offentlige organ i kommunen som skal tilby muntlig svar på samisk, og på hvilken måte muntlig svar skal tilbys. Departementet ønsker særlig tilbakemelding fra kommunene om hvordan de vurderer fleksibiliteten og valgfriheten som foreslås.

Videre ber departementet særlig kommunene om å uttale seg til forslaget om likestilling av samisk med norsk i kommunal forvaltning som er behandlet i kapittel 6, under avsnitt 6.4 i høringsdokumentet, hva forslaget vil innebære for kommunene og om kommunen støtter forslaget.

Departementet ber om at kommuner i forvaltningsområdet særlig vurderer om forslagene er gjennomførbare for egen kommunes del, for eksempel forslagene som gjelder rett til skriftlig og muntlig svar på samisk og bruk av samisk i kommuneadministrasjonen.

Departementet ber også særskilt om tilbakemelding på forslaget som knytter seg til bruk av selvbetjeningsløsninger på samisk, se avsnitt 5.4 i høringsdokumentet.

Videre ber departementet kommuner som ønsker å bli innlemmet i språkområdet som språkvitaliseringskommuner eller bykommuner, å vurdere hvilken betydning forslaget får for spørsmålet om en eventuell innlemmelse.

Departementet ber Domstolsadministrasjonen og Politidirektoratet om innspill på hvilke økte kostnader domstolene og politiet vil kunne få til tolk og oversettelser, når en ny kommune innlemmes i språkområdet.

Vi ber om eventuelle innspill innen 15. november 2021.

Vi ber høringsinstansene sende dokumentene til relevante aktører, dersom disse ikke står på høringslisten.

Høringsuttalelser skal gis digitalt på regjeringen.no. Dette gjør du ved å klikke på "Send inn høringsssvar" på regjeringen.no/id2867499. Alle kan gi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser.

Spørsmål om høringssaken kan rettes per e-post til seniorrådgiver Lars Ivar Widerøe, Lars-Ivar.Wideroe@kmd.dep.no eller utredningsleder Kari Løchen, kari.lochen@kmd.dep.no.

Med hilsen

Marit Aaberg (e.f.)
avdelingsdirektør

Kari Løchen
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Mottakere

Departementene og Statsministerens kontor
Statsforvalterne
Fylkeskommunene
Kommunene

Sametinget
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Fiskeridirektoratet
Helsedirektoratet
Kriminalomsorgsdirektoratet
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
NVE – Norges vassdrags- og energidirektorat
Politidirektoratet
Skattedirektoratet
Utdanningsdirektoratet
Språkrådet
Kulturrådet
Konfliktrådet
Barneombudet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Regjeringsadvokaten
Sivilombudsmannen
Helsetilsynet
Arkivverket
Diskrimineringsnemnda
Statens kartverk
Statistisk sentralbyrå
Statens pensjonskasse
Statens lånekasse for utdanning
Norges institusjon for menneskerettigheter
Domstolsadministrasjonen
Høyesterett
Indre Finnmark tingrett
Gulating lagmannsrett
Borgarting lagmannsrett
Eidsivating lagmannsrett
Agder lagmannsrett
Frostating lagmannsrett
Hålogaland lagmannsrett
Helse Nord RHF

Helse Midt-Norge HF
Finnmarkssykehuset
StatPed - Statlig spesialpedagogisk tjeneste
Personvernkommisjonen
Nasjonalt klageorgan for helsetjenester (Helseklage)
Internasjonalt reindriftssenter
Reindriftsstyret
Norsk senter for forskningsdata
NOKUT

OsloMet – storbyuniversitetet
Universitetet i Oslo
Nord Universitet
UiT Norges arktiske universitet
UiT Senter for samiske studier
UiT Senter for flerspråklighet
UiT Senter for samisk helseforskning
Samisk Høgskole
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Bergen
NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Senter for samisk i opplæringa
NetSam - Sámi oahpahusa fierpmádat – Sámegieláhpadusá værmádahka – Viemievierhkie
saemienlierehtæmman – Nettverk for samiskopplæring
Folkeuniversitetet
Samisk videregående skole og reindriftsskole
Samisk videregående skole, Karasjok
Knut Hamsun videregående skole, Steigen
Grong videregående skole
Røros videregående skole
RESAK - Regionalt samisk kompetansesenter - barnevern
Samisk utviklingssenter for sykehjemstjenester
Private barnehagers landsforbund
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Foreldreutvalget for barnehager
Utdanningsforbundet
Utdanningsforbundet - Samisk utvalg, sentralt
Utdanningsforbundet - Troms og Finnmark
Ovtta - Samiske læringsressurser på nett
Skolenes landsforbund
Skolelederforbundet - YS
Lærernes yrkesforbund - Delta
Lektorlaget - Akademikerne

Divvun
Giellatekno
Senter for nordlige folk
Álttá Sámi Giellaguovddáš
Deanu giellagáddi (SEG)/Tana samiske språksenter
Isak Saba guovddáš. Nesseby
Samisk språk- og kultursenter, Porsanger
Sámi giellaguovddáš / Samisk språksenter, Kåfjord
Gáisi Giellaguovddáš, Tromsø
Storfjord språksenter, Skibotn
Várdobaiki samisk senter, Evenes
Ástávuona giellagoahtie, Lavangen
Gïeleaarnie, Røyrvik
Gïelem nastedh, Snåsa
Aajege - samisk språk og kompetansesenter, Røros
Stormen samiske senter
Duoddara Ráfe - Pitesamisk senter
Mearrasiida (tidligere Sjøsamisk kompetansesenter)
Sijti Jarngje – Samisk kultur og utviklingssenter
Østsamene i Neiden
Arran - Lulesamisk senter
Samisk hus, Oslo
Giella giisá språksenter

Mearrasiida
Noereh – samisk ungdomsorganisasjon
Samenes folkeforbund
Norggá Sáráhakká
SámiNisson forum
Samisk hus, Oslo
Norske Samers Riksforbund
Foreningen for skolte-/østsamene i Neiden
Norske reindriftssamers landsforbund
Samisk studieforbund
Samisk legeförening
Samisk eldreråd
Samisk foreldrenettverk, Tromsø
Garmeres
Umesamisk ressursenter

Advokatforeningen
Den norske dommerforening
Nynorsk forum
Noregs Mållag

Norsk Målungdom
Samfunnsbedriftene
Den norske Helsingforskomité
Den Norske Kirke
Samisk kirkeråd
Samerådet
SANKS
Stormen bibliotek, Bodø
Tolkeforbundet
KS
Samisk bibliotek­tjeneste
Salas - Samisk forlegger- og avisforening
ČálliidLágádus AS
DAT - Sámi girjelágádus ja skierrobuvttadeaddji - Samisk bokforlag og plateselskap
Davvi Girjie
Vuelie/Frode Fjellheim
Idut AS
Skániid girjie
Private tilbydere av samiske tolke- og oversettelsestjenester
Tana og omegn sjølaksefiskeforening
Sør-Varanger sjølaksefiskeforening
Finnmark sjølaksefiskeforening
Nordre Nordland og Troms grunneier og sjølaksefiskeforening
Bivdi - Sjøsamisk fangst- og fiskeriorganisasjon